

N:o 11.

Af herr **Lundberg**, *angående ändring i gällande bestämmelser om tull å koppar.*

Den svenska koppar- och mässingsindustrien har att utstå en skarp konkurrens med motsvarande industrier i de stora industriländerna, hvilka till själfkostnadspris hit exportera sina produktionsöfverskott. Densamma befinner sig fördenskull i ett bekymmersamt läge.

Den förädlingsindustri, åt hvilken denna motion syftar att påkalla Riksdagens hjälp, representeras af Skultuna aktiebolag i Västmanland, aktiebolaget Granefors koppar- & mässingsverk i Blekinge samt Nordiska metall-aktiebolaget i Västerås. Det kapital, som vid 1902 års slut var i dessa bolag bundet, uppgick sammanlagdt till kr. 10,198,170: 86. Samma bolag sysselsatte vid nämnda tidpunkt för sin fabrikation 1,133 arbetare.

Koppar- och mässingsindustrien är för Sverige med dess stora krafttillgång i vattenfall en naturlig industri; och drifvas samtliga tre förenämnda metallverk med vattenkraft, dels direkt, dels medelst elektriska kraftöfverföringar. Då ett kopparverk i Helsingborg numera ensamt tillverkar öfver 2,000 tons koppar om året och under senare tid stora inmutningar af koppar ägt rum i de norrländska länen samt då zink rikligt förekommer inom landet, finnas ock förhoppningar — synnerligast som en

industri för framställning af zink redan nu förefinnes i Trollhättan — att den svenska metallindustrien efter hand skall vara i stånd att äfven göra sig oberoende af utländskt råmaterial och sålunda blifva en fullt nationell industri för bearbetning af svenska råvaror, framställda af svenska koppar- och zinkmalmer.

Den inhemska produktionen af koppar- och mässingsvaror uppgick, enligt Sveriges officiella statistik, år 1901 sammanlagdt till 2,594,572.41 kg., då enligt samma källa importen af samma varor för 1901 utgjorde 1,845,216 kg. Denna senare kvantitet hade med lätthet ock kunnat framställas af de svenska verken, om icke den utländska öfverproduktionens för de svenska verken ruinerande exportpriser omöjliggjort detta och därmed för den inhemska produktionen medfört stor förlust.

I detta sammanhang bör ock framhållas, att prisen å koppar- och mässingsfabrikat i de stora industriländerna vid konsumtion inom resp. länder äro högre än de, till hvilka i Sverige utbud ske; och förklarar detta, speciellt hvad Tyskland, Frankrike, Österrike och Amerika beträffar, af där gällande skyddstullar, hvilka utestänga importen af andra länders öfverproduktion och sålunda bevara den egna marknaden åt den inhemska industrien, medan åter denna senares öfverproduktion till själfkostnadspris placeras i länder med otillräckligt tullskydd, såsom t. ex. Sverige.

Förhållandena inom koppar- och mässingsindustrien hafva inom hela världen de senare åren undergått betydande förändringar till följd af de stora industristaternas täflan att vinna nya marknader för sin öfverproduktion; och har den svenska koppar- och mässingsindustrien speciellt haft svåra kännningar af detta tillstånd, som tillfogat de inhemska verken delvis högst betydande förluster.

Dessa förhållanden hafva föranlett tyska riksdagens i december 1902 fattade beslut om ändring i där gällande tullsats för koppar och mässing, till fromma för den tyska koppar- och mässingsindustrien.

De här nu gällande tullsatserna tillkommo vid 1894 års riksdag; och under de nio år, hvilka sedan dess hafva förflutit, hafva de stora förändringar, som inträffat såväl inom den svenska koppar- och mässingsindustrien som inom de konkurrerande ländernas industri, med nödvändighet framkallat behof af tidsenlig revision af hos oss nu gällande tullsats.

När tullskydd vid 1894 års riksdag beviljades för koppar- och mässingsartiklar, funnos inom landet allenast tvänne koppar- och mässingsverk, Skultuna och Granefors, hvilka vid nyssnämnda tidpunkt icke kunde fylla det inom landet då befintliga och sedan dess betydligt ökade behovet, men

sedan under år 1900 ett nytt verk, Nordiska metall-aktiebolaget, börjat sin verksamhet samt de båda förstnämnda verken genom om- och tillbyggnader kompletterat sina anläggningar, har tillverkningskapaciteten så förhöjts, att densamma numera öfverstiger Sveriges hela konsumtion. Samtidigt har äfven genom stora uppoffringar tillverkningskickligheten så uppdrifvits, att de vid svenska verk framställda fabrikatens kvalitet är fullt jämförlig med den bästa utländska; och hänvisas i detta afseende till af kungl. tekniska högskolans materialprofvningsanstalt afgifna utlåtanden angående verkställda prof å sträck- och hållfasthet etc. (se bilaga n:o 1 A och B).

De af svensk tillverkning under år 1901 till kungl. telegrafverket utförda leveranser af koppartråd hafva, vid verkställda prof å koppartråd, visat sig vara fullt jämnställda med den koppartråd, som under samma år levererats från utlandets mest framstående kopparverk. Detta sakförhållande har äfven föranledt kungl. telegrafstyrelsen att under år 1902 afgifva samtliga sina beställningar å koppartråd till de svenska koppar- och mässingsverken.

De kvantiteter koppartråd af svensk tillverkning, hvilka under år 1901 och 1902 levererats till kungl. telegrafverket, utgöra tillhopa 1,066,000 kg. För kungl. armé- och marinförvaltningarna under 1901 och 1902 utförda leveranser af plåt och ämnen till mässingshylsor för gevär och kanoner såväl som öfrigt af dem användt metallmaterial hafva befunnits vara goda, hvilket äfven är fallet med till statens järnvägar levererad material för lokomotiv. Från enskilda konsumenter föreligga erkännanden af den svenska tillverkningens goda kvalitet gent emot den utländska.

Af det ofvan anförda framgår, att de svenska verken nu äro i stånd att både kvantitativt och kvalitativt tillfredsställa inom landet förefintliga behof af metallvaror.

De nu gällande tullsatserna å koppar- och mässingsfabrikat äro, i förhållande till varans värde, alltför låga för att skydda koppar- och mässingsindustrien mot den mäktiga utländska konkurrensen.

Till åskådliggörande af skillnaden mellan skyddstullen för koppar- och mässingstillverkningar jämte s. k. Yellow-metall, som i likhet med mässing utgöres af en legering af koppar och zink, å ena, samt skyddstullen för en i någon mån därmed jämförlig industri, järnindustrien, å andra sidan, meddelas nedanstående tabell, hvarvid bemärkes, att där angifna värden äro grundade på de uppgifter, hvilka förefinnas i Sveriges officiella statistik för år 1901.

Tabell I.

Jämförelse mellan tullsatserna å vissa arbetade metaller.

	Jern			Koppar & Mässing*			Yellow-metall**		
	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet
Plåt, utanslipning, pol. eller ytbetäckning, minst 3 mm. tjock	11: 50	3: —	26	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Plåt af mindre tjock- lek	15: —	4: —	27	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Plåt, slipad, polerad minst 0.25 mm. tjock	20: —	6: —	30	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Stänger, valsade eller smidda	15: —	2: 50	17	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Tråd, dragen eller valsad öfver 10 mm. tjock	15: —	2: 50	17	100: —	5: —	5**	95: —	0	0
Tråd, 1,5--10 mm. tjock	30: —	4: —	13	100: —	10: —	10	—	—	—
Tråd af mindre tjock- lek	50: —	8: —	16	100: —	10: —	10	—	—	—
Rör, smidda, dragna eller valsade	28: —	4: —	14	130: —	10: —	8	—	—	—
Bultar	35: —	6: —	17	120: —	0	0	—	—	—
Spik af minst 45 mm. längd	20—40	5: —	12 $\frac{1}{2}$ —25	120: —	0	0	—	—	—
Spik af mindre längd	50: —	15: —	30	120: —	0	0	—	—	—

De i föregående tabell angifna värden för koppar och mässing äro dock för låga samt understiga betydligt de under 1901 gällande resp. marknadsvärdena, som å koppar- och mässingsfabrikat äro beroende af t. ex. större eller mindre plåtyta i förhållande till tjockleken, rörens diameter i förhållande till väggarnes tjocklek, trådens diameter etc., allt beroende på den större eller mindre svårighet, som är förenad med varans framställning. En följd däraf är, att vissa dimensioner af rör och tråd betinga ett pris af flere gånger de i tabellen angifna värden. För plåt råder samma förhållande.

* Priset för koppar och mässing medelvärde enligt Sveriges officiella statistik 1901.

** Förtullas enligt Kungl. generaltullstyrelsens beslut som »ämnen för vidare bearbetning».

Af nu nämnda anledning kunna i en sådan tabellarisk uppställning som den förestående icke angifvas exakta priser å koppar- och metallvaror, men af tabellen framgår emellertid med all önskvärd tydlighet, att tullsatserna för dessa varor, uttryckta i procent af varornas värden, äro synnerligt låga i förhållande till tullsatserna å motsvarande järnvaror, dessa tullsatser äfven uttryckta i procent af varuvärdet.

Om man jämför tullsatsernas belopp med de marknadspris, som enligt officiella utländska noteringar samt utländska exportfirmors prislistor verkligen varit under år 1901 gällande, visar det sig, att nuvarande tullsatser å koppar- och mässingsvaror äro, uttryckta i procent af varornas värden, vida lägre, än hvad förestående tabell utvisar.

Af nedanstående tabell II framgår, huru ogynnsamma nuvarande tullsatser äro i procent af de verkliga värdena, hvarvid fortfarande gäller, hvad om värdena här ofvan säges, att dessa i hög grad äro beroende af tillverkningskostnaderna och således ofta öfverstiga de i denna senare tabell angifna.

Tabell II.

Nuvarande tullsatser i % af de under år 1901 gällande marknadsvärden för koppar- och mässingsfabrikat.

	Koppar			Mässing		
	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet
Plåt	150: —	5: —	3 $\frac{1}{3}$	142: —	5: —	3 $\frac{1}{2}$
Stänger	150: —	5: —	3 $\frac{1}{3}$	136: —	5: —	3.7
Tråd, öfver 10 mm.	158: —	5: —	3.2	136: —	5: —	3.7
» under 10 »	158: —	10: —	6.4	136: —	10: —	7.4
Rör	175: —	10: —	5.7	137: —	10: —	7.3

Tabellernas siffror angifva tydligt denna ogynnsamma ställning, som tullen å koppar- och mässingsfabrikat intager i förhållande till tullen å t. ex. järnfabrikat. Tullskyddet för de förra motsvarar ungefärligen blott skillnaden i de räntesatser, som i allmänhet gälla i England och Sverige. Det lilla här befintliga tullskyddet för koppar- och mässingsfabrikat är i själfva verket nästan illusoriskt.

Särskildt må dock framhållas:

att, på grund af råmaterialalets (koppars) höga pris, för närvarande c:a 1,000 kr. pr 1,000 kg. råvara, metallverken kräfva stora rörelsekapital;

att oundvikliga tillverkningsförluster under den dyrbara råvarans bearbetning spela en stor roll i tillverkningspriset; samt

att de höga fordringar, hvilka ställas på det färdiga fabrikatet, mången gång, då arbetet föreligger färdigt, vid sista afprofnings försäka kassation.

Allt detta sammanlagdt medför för denna industri en prekär ställning, hvilken torde sakna jämförbart motstycke.

Då, såsom visas af ofvan anförda skäl, som grunda sig på tillverkningskostnaden och de med råvarans bearbetning förenade tekniska svårigheter, koppar- och mässingstillverkningen icke åtnjuter ett tullskydd, som står i proportionerligt förhållande till det tullskydd, som andra därmed jämförliga förädlingsindustrier, exempelvis den af järn, åtnjuta, och då vidare de skäl att icke sätta tullen högre, än som skett, hvilka till äfventyrs förut kunnat hämtas af den inhemska produktionens kvalitativa och kvantitativa beskaffenhet, numera bortfallit, torde det få anses billigt och rättvist, att ifrågavarande industri erhåller ett lämpligt skydd, som möjliggör, att det däri nedlagda svenska kapital erhåller rimlig afkastning, att denna industrigren må kunna erhålla vidare utveckling; samt att de tillfällena till förtjänst, som den bereder svenska arbetare, icke förstöras.

Äfven från andra synpunkter gifvas tungt vägande skäl för ändring i de nu gällande bestämmelserna rörande tullen å koppar- och mässingsfabrikat.

Så må med hänsyn till staten ej underskattas betydelsen däraf, att dess förvaltningsgrenar, armé, flotta, telegraf och järnvägar, alltid, då en inhemska koppar- och mässingsindustri är bestående, kunna inom landet erhålla all behöflig materiel af koppar och mässing och sålunda under alla eventualiteter vara oberoende af utländska tillverkningar.

Från tullteknisk synpunkt må ock följande skäl anföras till stöd för de här nedan gjorda yrkandena:

Rubrikerna 423—426 i nu gällande tulltaxa lyda sålunda:

Metaller etc.:

D. Koppar etc.

arbetad: plåt och andra ämnen för vidare bearbetning:

- a) af Yellow-metall, fria;
- b) andra slag, pr kg. 5 öre;
- c) bult och spik, fria;
- d) rör och rördelar, pr kg. 10 öre;
- tråd: etc.
- duk: etc.
- andra arbeten:
- andra slag pr kg. 50 öre.

Dessa rubriker äro i flera afseenden olämpliga och vilseledande, på sätt här nedan skall påvisas.

Uttrycket »plåt och andra ämnen för vidare bearbetning» är synnerligen vilseledande och vid tullbehandling svårt att likformigt tillämpa, då det icke i tulltaxan angifves, huruvida denna bearbetning skall vara af mer eller mindre betydande omfattning. Detta uttryck har också inom tullverket vållat stora svårigheter och städse gifvit anledning till förtullningstvister. Som exempel kan nämnas, att samma slags metallvaror förtullats än efter 5 öre, än efter 50 öre pr kg., stundom belagts med en tull af 10 proc. af värdet, stundom äfven blifvit tullfritt införda. Till belysning af de tvistigheter, som uppstått och fortfarande uppstå genom denna otydliga formulering, hänvisas till »Tullhandbok, innehållande prejudikat i tullbehandlingsfrågor».

Lämpligast torde därför vara, att uttrycket »Ämnen för vidare bearbetning» borttages och i stället i tulltaxan närmare angifves, hvilken bearbetning varan skall hafva undergått för att inträngas under resp. tullsatser.

Af de rubriker för metaller, koppar etc., som nuvarande tulltaxa angifver, torde icke någon finnas, som vållat tullverket större svårigheter och som, till stort förfång för den svenska metallindustrien, gifvit anledning till svårare missförhållanden än rubriken Yellow-metall.

Yellow-metall är till färgen gul legering af koppar och zink, ett slags mässing af låg kvalitet. Plåt af sådan metall begagnas i stort vid förhydning af fartyg; och var det hänsyn till skeppsfarten och skeppsbyggerierna, som år 1894 förmådde Riksdagen att göra dylik plåt och andra ämnen af Yellow-metall tullfria.

Enligt det af kungl. generaltullstyrelsen till användning vid rikets större tullpackhus anbefallda varulexikon af herrar Ekenberg och Landin, består det slags mässing, som vanligen benämnes »Yellow-» (gul), eller s. k. »Muntz»-metall, af 60 delar koppar och 40 delar zink.

Tullverkets kemist, byråingenjören fil. doktor Ekstrand har däremot i utlåtande till generaltullstyrelsen bestämt, att den högsta kopparhalt, som får i metallen förefinnas för att den skall kunna rubriceras som Yellow-metall, är 63 proc. koppar, hvilken kopparhalt i mässingsplåt dock ger denna en kvalitet, som motsvarar de högst ställda anspråk vid bearbetning af sådan plåt, såsom tryckning, pressning etc.

Plåt af Yellow-metall kan alltså tullfritt införas för ändamål, för hvilka den ej var afsedd, då tullfrihet bestämdes för densamma. Det är dessutom ett faktum, att minst 90 proc. af all den mässing, som i Sverige konsumeras, icke har högre kopparhalt än 63 proc., hvadan den tullsats, som var afsedd att skydda svensk tillverkning af mässingsplåt, 5 öre pr kg., är fullkomligt illusorisk.

Enär frågans afgörande, huruvida s. k. Yellow-metall eller vanlig mässing föreligger till tullbehandling, är beroende på kopparhalten, så kan, strängt taget, tullbehandling af dylik vara icke äga rum med mindre än att kemisk analys för hvarje särskildt fall af tullverket verkställas. Då detta vållar kostnad för staten och tidsutdräkt för importören samt kemisterna dessutom äro af olika mening rörande den högsta kopparhalt, som denna s. k. Yellow-metall får innehålla, inses lätt, hvilka olägenheter, som härigenom uppstå. På grund af dessa sväfvande förhållanden har också praxis inom tullverket blifvit att grunda tullbehandlingen på den utländska fakturan, hvilken stundom angifver varan som s. k. »Yellow» och stundom angifver i procent den kopparhalt, partiet antages hålla.

Att en så bristfällig anordning underlättar import af hvarjehanda slags mässing, med uteslutande af effektiv kontroll öfver tullbehandlingen, ligger i öppen dag. Af detta förhållande, noga känt af importörer, göres äfven vidsträckt bruk. Till stöd för påståendet må nämnas, att å en importort under åren 1900—1901 tullfritt importerats 33,833 kg. s. k. Yellow-metallplåt, som uteslutande, enligt officiellt intyg från tullkammaren på platsen, gått till en därstädes befintlig fabrik.

Tullfrihet för Yellow-metall och i sammanhang därmed äfven för bult och spik tillkom vid 1894 års riksdag af hänsyn till de svenska skeppsbyggerierna, men då, enligt hosgående uppgift (se bil. 2), hämtad ur den med statsanslag utgifna Sveriges skeppslista, under åren 1896—1900, ett relativt litet antal fartyg blifvit förhydda med koppar- eller s. k. Yellow-plåt, hvaremot, enligt kommerskollegii berättelse för nämnda år, importen till Sverige af Yellow-metall uppgått till respektive 217,950 kg., 208,248 kg., 168,184 kg., 173,320 kg., 147,510 kg. samt för året 1901 till 192,168 kg., framgår häraf tydligt att, till stort förfång för de svenska mässingsplåt-tillverkarne, en stor mängd plåt af Yellow-metall importerats tullfritt för andra behof än skeppsbyggeriernas.

Detta förhållande framträder än tydligare, då enligt erhållna uppgifter svenska fartyg, hvilka gå på utländsk fraktfart (de enda som förhydas), vanligen låta omförhydningen verkställas å utländsk ort.

Skulle dock de under åren 1896—1900 omförhydda fartygen användt till Sverige importerad Yellow-plåt, uppginge, enligt approximativ beräkning, den sammanlagda kvantiteten härför till allenast cirka 340,000 kg. Då importsiffrorna för motsvarande period emellertid uppgå till 915,212 kg., skulle skillnaden, 575,212 kg., alltså importerats för andra ändamål än det, för hvilket tullfrihet blifvit af Riksdagen bestämd för Yellow-plåt.

Rubriken Yellow-metall bör därför ur tulltaxan borttagas och dylik metall tullbehandlas i likhet med andra legeringar af koppar.

Detta komme icke att på något sätt menligt inverka för skeppsbyggerierna, alldenstund dessa, enligt § 8 af gällande tulltaxeunderrättelser, alltid äga rätt att söka restitution för erlagd tull å skeppsmaterialier, som bevisligen användts till fartygs byggande och förhydning.

Äfven rubriken »bult och spik» är vilseledande. Af teknici förstås med »bult» runda stänger, afsedda för tillverkning af s. k. bultar, gängade eller försedda med hufvuden, hvilka användas för skeppsbyggerier; och torde det vara rättast att desamma hänföras till vanliga runda stänger. Färdiga bultar äro tullfria, äfvenså spik. Härigenom uppstår den oegentligheten, att råmaterial för bultar tullbehandlas som »ämnen för vidare bearbetning» med 5 öres tull pr. kg., då den färdiga varan däremot tullfritt införes. Enahanda förhållande råder för spik, hvilken tillverkas antingen »klippt» af koppar eller messingplåt, eller s. k. »dragen» af koppar- eller mässingtråd. I båda fallen betingar plåten resp. tråden tull, den färdigarbetade spiken däremot intages tullfritt.

Visserligen har kungl. generaltullstyrelsen numera bestämt, att spik eller nubbe af till och med 25 mm. längd är tullpliktig, men bör detta äfven

tillämpas för spik af öfver 25 mm. längd såväl som för färdiga s. k. bultar. Då spiken eller bultarna afses för fartygsbyggnad, äger § 8 i tulltaxeunder-rättelser tillämpning äfven här, och blifva de således tullfria.

Beträffande »rör och rördelar» inhämtas af åtskilliga af Kungl. Maj:t och kungl. generaltullstyrelsen under senare år från 1895 meddelade beslut, att icke allt, som vid förtullning angifves såsom rör och rördelar, verkligen hänföres under denna taxerubrik. Vederbörande myndigheter hafva gjort skillnad mellan rör, hvilka efter framställningen undergått ytterligare bearbetning, såsom fasonering, ornering eller dylikt, samt dem, hvilka icke underkastats någon bearbetning, på så sätt, att de förra tullbehandlas såsom: koppar: arbetad: andra arbeten: andra slag; de sistnämnda däremot med för rör gällande tullsats, 10 öre pr. kg.

För vinnande af reda vid tulltaxans tillämpning i nu afsedda del och till förekommande af ständigt återkommande förtullningstvister torde vara lämpligt, att allenast rör *i raka längder*, ej på annat sätt arbetade, må drabbas af den lägre tullsatsen, men däremot rör, på annat sätt arbetade, beläggas med den högre tullsatsen.

Skyddstullar, som åsättas varor, böra naturligtvis rättas efter kostnaderna för de skilda artiklarnas tillverkning; och har detta i efterföljande förslag tagits till utgångspunkt.

Då plåt, på sätt i förslaget angifves, efter valsningen underkastats ett arbete, som många gånger är dyrbarare än materialet själf, bör den rätteligen förtullas efter det värde den representerar, och då dessa plåtar i allmänhet äro afsedda till delar i maskiner och redskap, bör tullen utgå i likhet med den för maskiner och redskap nu gällande, 10 % af värdet.

Framställningen af stänger är förenad med samma arbete som för plåt och bör af denna grund äga samma tullskydd.

Fasonerade stänger äro underkastade synnerligen dyrbara bearbetningsprocesser, hvilka förutsätta speciella för detta ändamål konstruerade maskiner, och böra med hänsyn till varans förädling, gent emot stänger af rund eller fyrkantig sektion, erhålla ett högre tullskydd än dessa.

Rör äro underkastade en omfattande bearbetning, innan de blifva marknadsvara, och då denna bearbetning är förenad med större svårigheter än tillverkning af plåt och stänger, bör ett högre tullskydd erhållas för de förra än för de senare.

Fasonerade, ornerade rör etc. äro underkastade delvis mycket om-

fattande och kostbara efterbearbetningar gent emot dem i raka längder och äro följaktligen till följd af det å dem nedlagda arbetet af högre värde, hvarför ett högre skydd för dem bör erhållas.

De här ofvan i korthet anförda skäl torde tillräckligt motivera de moderata yrkandena i denna motion. De hafva omsorgsfullt begränsats till det minsta möjliga för att göra den med de föreslagna ändringarna afsedda nyttan; och ingen annan industri bör kunna känna sig förfördelad af de i själfva verket ganska obetydliga höjningar, som nu föreslås i fråga om några tullsatser rörande metallvaror. Järnindustrien, som å maskiner har en tull af 10 % af varans värde, är således vida kraftigare skyddad. Speciellt påpekas, att den i dessa tider så betydelsefulla, med en del tillfälliga svårigheter arbetande elektrotekniska industrien, som dock själf åtnjuter ett tullskydd af 10 % af värdet, icke beröres af de föreslagna tulländringarna, då dessa ej omfatta den för sagda industri betydelsefulla artikeln koppartråd. För öfrigt torde det ej få anses obilligt, att äfven den inhemska koppar- och mässingsindustrien kommer i verkligt åtnjutande af det skydd, som i allmänhet beskäres den svenska industrien.

Visserligen är det sant, att importen af koppar- och mässingsfabrikat under de senaste åren befunnit sig i nedgående, hvilket oförtydligt visar förträffligheten hos det inhemska fabrikatet. Men då de svenska verken så pass framgångsrikt förmått hålla den prisbilliga utländska öfverproduktionen stången, har detta ej kunnat ske utan betydliga ekonomiska uppoffringar, som gjort att de nödgats arbeta med förlust eller utan vinst.

Då å andra sidan det inhemska metallfabrikatets goda kvalitet allmänt vitsordats och de svenska verkens produktionsförmåga öfvergår konsumtionsbehovet inom landet, häfvas ju därigenom äfven de betänkligheter, som förut möjligen kunnat hysas inom Riksdagen, att genom tullskydd åt en industri, som ej förmår fylla landets behof af en vara, försvåra åtkomsten af eller fördyra denna.

Sammanfattas de här angifna skälen, framgår däraf:

att det i svenska koppar- och mässingsindustrien nedlagda kapitalet, öfver 10,000,000 kronor, hotas af tillintetgörelse däraf, att utlandets produktionsöfverskott hit exporteras till för de svenska verken ruinerande priser;

att ett lämpligt tullskydd däremot skulle kraftigt verka till den svenska metallindustriens utveckling till en nationell och själfständig, af utlandet

oberoende industri, som vore i tillfälle lämna svenska arbetare god arbetsförtjänst;

att genom ett sådant tullskydd den inhemska industrien blefve här jämnställd med andra länders industri i deras respektive hemland;

att under de 9 år, som förflutit sedan det nu bestående tullskyddet infördes för metallvaror, stora förändringar, medförande nya förhållanden, inträffat för de svenska metallverken i afseende å deras tillverkningsförmåga, samtidigt med att konkurrensen från utlandet blifvit svårare än någonsin förut;

att gällande tullsatsar äro betydligt ogynnsammare för koppar- och mässingsverken än för järnverken;

att en bestående industri för koppar- och mässingsfabrikat är af stor betydelse för staten, speciellt för armén och flottan samt järnvägarna och telegrafan;

att nuvarande formulering af tullsatserna medför tullfri införsel af mässing för ändamål, som icke afsetts vid Riksdagens beslut om tullfrihet för Yellow-metall samt för bult och spik;

att tulltaxans nuvarande redigering förorsakar ständiga förtullningstvister, medförande kostnader för staten och stora olägenheter för de svenska koppar- och mässingsverken; och

att de nu föreslagna tullsatserna äro synnerligen moderata.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen behagade besluta följande förändrade lydelse af rubrikerna n:is 423—426 i nu gällande tulltaxa:

Metaller etc.

D. Koppar etc.

arbetad:

- a) *plåt*: valsad pr kg. 10 öre.
- b) hamrad, bockad, kupad, med uppvikta kanter, försedd med hål eller på annat sätt arbetad pr 100 kr. 10 kr.
- c) *stänger*: valsade, dragna, pressade eller smidda, af rund eller fyrkantig genomskärning, ej på annat sätt arbetade . . . pr kg. 10 öre

- d) fasonerade (profiler af annan än rund eller fyrkantig genomskärning), hänföras under Koppar: arbetad: andra arbeten: andra slag.
- e) rör: i raka längder, dragna, valsade, hamrade eller gjutna, ej på annat sätt arbetade pr kg. 15 öre.
- f) fasonerade, ornerade, afskurna i ringar eller på annat sätt arbetade, hänföras under Koppar: arbetad: andra arbeten: andra slag.

Stockholm den 24 januari 1903.

O. V. Lundberg.

Afskrift.

Stockholm den 12 december 1902.

På anmodan af aktiebolaget Granefors koppar- och mässingsverk, hvars tillverkning af kopparplåt för fyrboxar, äfvensom rundkoppar för stagbultar, varit underkastad kontroll vid kungl. tekniska högskolans materialprofningsanstalt under loppet af de fem sista åren, få vi härmed intyga, att bemälda kopparplåt och rundkoppar under de tre sista åren visat sig vara af hög kvalitet samt synnerligen jämn.

Medelresultatet af de senast utförda 100 st. sträckhållfasthetsprofven å kopparplåten är:

Brottgräns	21.6 kg. per kvmm.
Tänjbarhet	43.9 procent.
Kvalitetskoefficienten . . .	948.

Motsvarande värden i senast utförda 5 st. prof å rundkoppar äro:

Brottgräns	22.0 kg. pr kvmm.
Tänjbarhet	47.2 procent.
Kvalitetskoefficient	1,039.

Som bekant, äro svenska statens fordringar på dylik koppar minst 22 kg. per kvmm. brottgräns, med en tolerans af 5 %, d. v. s. att minimivärdet skall för godkännande vara 20.9 kg. per kvmm. Tänjbarheten skall utgöra minst 38 %, uppmätt på s. k. normalmätlängd och kvalitetskoefficienten skall uppgå till minst 850. Af detta senare framgår, att om brottgränsen t. ex. just utgör minimivärdet 20.9, måste tänjbarheten uppgå till 40.7 %, enär $20.9 \times 40.7 = 850$.

Som ofvan.

Kungl. tekniska högskolans materialprofningsanstalt

Axel Wahlberg.

Rätt afskrifvet intyga:

Axel Carlsson.

Axel T. Nilsson.

Afskrift.

Stockholm den 13 december 1902.

På anmodan af Nordiska metall-aktiebolaget i Västerås, hvars tillverkning af kopparplåt för fyrboxar, äfvensom rundkoppar för stagbultar, varit underkastad kontroll vid kungl. tekniska högskolans materialprofningsanstalt alltsedan denna fabrikation af nämnda firma börjades, få vi härmed intyga, att bemälda kopparplåt och rundkoppar städse visat sig vara af hög kvalitet samt synnerligen jämn.

Medelresultatet af de senast utförda 100 st. sträckhållfasthetsproffen å kopparplåten är:

Brottgräns	21.8 per kvmm.
Tänjbarhet	43.3 procent.
Kvalitetskoefficient	944.

Motsvarande värden i senast utförda 5 st. prof å rundkoppar äro:

Brottgräns	22.9 pr kvmm.
Tänjbarhet	46.1 procent.
Kvalitetskoefficient	1,056.

Som bekant, äro svenska statens fordringar på dylik koppar minst 22 kg. per kvmm. brottgräns, med en tolerans af 5 %, d. v. s. att minimivärdet skall för godkännande vara 20.9 kg. per kvmm. Tänjbarheten skall utgöra minst 38 %, uppmätt på s. k. normalmätlängd, och kvalitetskoefficienten skall uppgå till minst 850. Af detta senare framgår, att om brottgränsen t. ex. just utgör minimivärdet, 20.9, måste tänjbarheten uppgå till 40.7 %, enär $20.9 \times 40.7 = 850$.

Stockholm som ofvan.

Kungl. tekniska högskolans materialprofningsanstalt.

Axel Wahlberg.

Likheten med originalet intyga:

H. Mossberg.

Joh. Swenson.

Afskrift.

Enligt Sveriges skeppslista blefvo under resp. åren följande svenska fartyg förhydda med koppar eller gul metall, s. k. »Yellow»:

1896	23	st.	segelfartyg	om	tillsammans	8,604	netto	registertons.
1897	15	»	d:o	»	»	5,898	»	»
1898	25	»	d:o	»	»	11,180	»	»
1899	18	»	d:o	»	»	11,303	»	»
1900	15	»	d:o	»	»	7,554	»	»